MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI

MAGISTRAT DR. ANTONIO MICALLEF TRIGONA

Seduta ta' l-20 ta' Jannar, 2004

Citazzjoni Numru. 13/1978/1

Citazzjoni numru 13/1978

Registratur tal-Qorti tal-Magistrati tal-Pulizija Gudizzjarja ghall-Gzejjer ta' Ghawdex u Kemmuna

-vs-

Helen sive Lily Masini bhala konsorti fl-akkwisti konjugali gia ezistenti mal-mejjet zewgha l-Avukat Dottor Francesco Masini u b'digriet tat-13 ta' Ottubru 1987 Dr Anton Refalo gie nominat kuratur sabiex jirrapprezenta lil Helen sive Lily Masini li mietet fil-mori tal-kawza u ghal kull interess li jista' jkollha fuq l-eredita' ta' l-istess zewgha kif ukoll bhala prokuratrici ta' l-assenti binha George Masini u b'digriet tat-28 ta' Mejju 1984 gie nominat kuratur deputat biex jipprezenta lil George Masini li miet fil-mori tal-kawza, Rose Mary mart Vincenzo Refalo, Joseph Masini u

b'digriet tat-12 ta' Frar 2002 peress illi miet Giuseppi Masini, il-gudizzju gie trasfuz f'isem martu Pacifika armla Masini, Maria Elena Vella, Francesca Mizzi, Frank Masini, Joe John Masini, Jason Masini u Raymond Masini u Franco Masini B.A., L.P. bhala tfal u eredi ta' l-istess Avukat Dottor Francesco Masini, Maria Assunta Said bhala kompartecipi fil-komunjoni ta' l-akkwisti gia ezistenti mal-mejjet zewgha Carmelo Said u ghal kull interess li jista' jkollha fuq l-eredita' ta' l-istess zewgha u b'digriet tas-16 ta' Ottubru 2002 il-gudizzju gie trasfuz f'isem Dun Guzepp Said, John Said u Anthony Said stante l-mewt ta' Maria Assunta Said fil-mori tal-kawza; Reverendu Sacerdot Dun Joseph Said f'ismu proprju u bhala prokuratur ta' l-assenti hutu John u Anthony Said bhala eredi ta' missierhom l-imsemmi Carmelo Said u b'digriet tas-16 ta' Ottubru 2002 John Said gie nominat kuratur deputat ghan-nom ta' l-assenti Anthony Said.

Il-Qorti;

Rat ic-citazzjoni fejn l-attur wara li ppremetta illi wara li jsiru d-dikjarazzjonijiet u l-provvedimenti mehtiega, peress illi l-Avukat Francesco Masini u Carmelo Said, awturi tal-konvenuti, kienu ghamlu kawza quddiem din il-Qorti, kompetenza kummercjali, kontra Concetta armla ta' Salvatore Grech u ohrajn (Citazzjoni numru 3 ta' l-1957) ghall-approvazzjoni tal-kontijiet tal-gestjoni minnhom mizmuma tad-Ditta "Gatt and Grech" u tad-dghajjes ta' l-istess ditta, kif ukoll ghall-kundanna tal-hlasijiet dovuti ghall-ispejjez u drittijiet ta' l-istess gestjoni, u talbiet ohrajn, liema kawza giet deciza minn dik il-Qorti fit-2 ta' Frar 1971 bl-ispejjez minghajr taxxa.

Illi d-drittijiet tar-Registru f'dik il-kawza numru tlieta tas-sena 1957 jammonta ghall-elf mitejn disgha u hamsin lira Maltija, erbatax-il centezmu u zewg millezmi (Lm1,259.14,2) skond taxxa annessa (Dok A).

Illi la l-awturi tal-konvenuti fuq imsemmija u anqas il-konvenuti stess ma qatt halsu xejn mill-istess drittijiet tar-

Registru peress illi rritenew li hu esagerat (Dok B, C, D, E) nonostante l-ittri ufficjali tas-6 ta’ Settembru 1977 u tat-18 ta’ Ottubru 1977;

Talab illi ghar-ragunijiet premessi, l-konvenuti jigu kkundannati flimkien u in solidum ihallsu lill-attur is-somma ta’ elf mitejn disgha u hamsin lira Maltija erbatax-il centezmu u zewg millezmi (Lm1259.14,2) drittijet tar-Registru fil-kawza fuq indikata.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk ta’ l-ittri ufficjali tas-6 ta’ Settembru 1977 u tat-18 ta’ Ottubru 1977, u bl-interessi legali kontra l-konvenuti li ghandhom jidhru ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta’ l-attur, il-lista tax-xhieda u l-lista tad-dokumenti esebiti.

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenut Joseph Masini fejn eccepixxa:

Illi huwa m’ghandu jaghti xejn lill-attur u ma huwiex debitur ta’ l-attur skond il-ligi.

Salvi eccezzjonijiet ohra fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-dikjarazzjoni tieghu u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet ta’ Helen sive Lily Masini bhala konsorti fl-akkwisti konjugali ga ezistenti mal-mejjet zewgha l-Avukat Dottor Francesco Masini u ghal kull interess li jista’ jkollha fuq l-eredita’ ta’ l-istess zewgha, kif ukoll bhala prokuratrici ta’ l-assenti binha George Masini, Rose Mary mart Vincenzo Refalo u Franco Masini B.A., L.P. bhala tfal u eredi ta’ l-istess Avukat Dottor Francesco Masini fejn eccepiet:

In-nuqqas ta’ solidarjeta’;

Il-preskrizzjoni ta’ sentejn ghat-termini ta’ l-artikolu 2254(e) tal-Kodici Civili.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u l-lista tax-xhieda annessa.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenuti Maria Assunta Said, u r-Reverendu Sacerdot Dun Joseph Said proprio et nomine fejn eccepew:

In linea preliminari l-inkompetenza ta' din l-Onorabli Qorti peress illi l-kawza kien messha saret f'din il-Qorti fil-kompetenza taghha kummercjali.

Minghajr pregudizzju jecepixxu l-preskrizzjoni ta' l-azzjoni ta' l-attur kontra taghhom.

Fil-mertu jecepixxu illi skond is-sentenza tat-2 ta' Frar 1971 citata fic-citazzjoni l-ispejjez tal-kawza kellhom jithalsu mill-konvenuti u mhux mill-atturi.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u l-lista tax-xhieda annessa.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ulterjuri tal-konveut Joseph Masini li biha eccepixxa ulterjorment:

Li hi ta' ostakolu ghall-azzjoni attrici l-preskrizzjoni kontemplata fl-Artikolu 2254(e) ta' sentejn fil-Kodici Civili li l-konvenut jinvoka favur tieghu.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u d-dikjarazzjoni dwar ix-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ulterjuri tal-konvenuti Rose mart Vincent Refalo, Giuseppe Masini, Franco Masini u l-avukat Dottor Carmelo Galea bhala kuratur ta' l-assenti George Masini fejn ecepew ulterjorment:

1. illi l-kawza fuq imsemmija tinsab dezerta a terminu ta' l-artikolu 965 tal-Kap 12 stante li dina kienet thalliet sine die fit-22 ta' Jannar 1980 u giet riapputnata fid-19 ta' Awissu 1981.
2. Salvi eccezzjonijiet ohra fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata annessa u r-risposta ta' l-attur (folio 91).

Rat is-sentenza ta' din il-Qorti, diversament preseduta tal-1 ta' Gunju 1978 fejn iddisponiet dwar l-eccezzjoni tal-inkompetenza billi cahdita u ordnat il-prosegwiment tal-kawza;

Rat ir-rikors ghall-legitmazzjoni tal-atti stante l-mewt tal-konvenuta Helen sive Lily Masini u d-digriet relattiv – folio38);

Rat ir-rikors tal-attur (folio 55) li talab in-nomina ta' kuraturi deputati biex jirraprezentaw lill-assenti George Masini u d-digriet relattiv;

Rat ir-rikors tal-istess attur (folio 76) u d-digriet relattiv (folio 78) li bih gie nominat Dr Anton Refalo sabiex jirraprezenta lill-mejta Helen sive Lily Masini;

Rat is-sentenza ta' din il-Qorti diversament preseduta tat-23 ta' Gunju 1988 fejn iddisponiet mill-eccezzjoni ulterjuri tad-dezerzjoni billi cahditha u ordnat il-prosegwiment tal-kawza;

Rat ir-rikors tal-attur (folio 183) ghat-trasfuzjoni tal-atti in segwitu tal-mewt ta' Giuseppe Masini u d-digriet taghha;

Rat ir-rikors tal-attur (folio 191) ghat-trasfuzjoni tal-atti konsegwenza l-mewt ta' Maria Assunta Said u d-digriet taghha;

Ezaminat il-provi;

Rat l-atti u d-dokumenti kollha;

Rat il-verbal taghha tal-10 ta' Ottubru 2003 fejn il-kawza thalliet ghall-lum 'ghas-sentenza dwar l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni okkorrendo sentenza finali'.

Ikkunsidrat:

L-attur qieghed jesigi permezz ta' din ic-citazzjoni l-hlas tar-registru tal-kawza fl-ismijiet "Francesco Masini u Carmelo Said -vs- Concetta Grech et" (citazz nru 3/1957) finalment deciza fit-2 ta' Frar 1971 minn dina l-Qorti allura fil-kompetenza taghha kummercjali. Skond kif hemm mistqarr mill-attur fid-dikjarazzjoni tal-fatti tieghu u kif juru d-dokumenti annessi mac-citazzjoni, id-decizjoni hi riflessjoni tat-transazzjoni raggunta bejn l-allura kontendenti. L-ispejjez kienu baqghu 'bla taxxa'. Dejjem mid-dikjarazzjoni tal-fatti tal-attur l-konvenuti huma l-'aventi kawza' tal-atturi f'dik il-kawza u l-attur f'din il-kawza, r-Registratur tal-Qorti, qieghed jesigi minghandhom il-hlas tar-registru ta' dik il-kawza citazzjoni numru 3/1957 deciza fit-2 ta' Frar 1971.

Il-konvenuti kollha opponew il-preskrizjoni ghat-termini tal-Artikolu 2254(e), illum 2149(e) tal-Kodici Civili, jigifieri, il-preskrizzjoni ta' sentejn li tirreferi u tolqot l-"azzjonijiet tal-Gvern ta' Malta, ghall-hlas ta' drittijiet gudizzjarji, dazji jew taxxi ohra", li, bla dubbju, hi solevabbli f'din il-kawza trattasi ta' hlas ta' registru ta' kawza li m'huma xejn hlief spejjez gudizzjarji u liema sentejn bdew jiddekorru mid-data tas-sentenza.

Issa huwa sintomatiku li rinfaccjat b'din l-eccezzjoni l-mezzi tal-attur sabiex jikkumbatti l-preskrizzjoni eccepita jikkonsistu filli jew jaghti l-gurament lill-konvenut jew billi juri l-innamissibilita', l-interruzzjoni jew is-sospensjoni taghha (Vol.XXXVII.ii.626).

Illi jirrizulta li l-attur tul kemm baqghet ghaddejja din il-kawza, mill-14 ta' Frar 1978, ma dehrlux li kellu jutilizza ebda wiehed minn dawn il-mezzi, fis-sens li jaghzel liema minnhom kien ser jadotta; donnu li strah fuq korrispondenza li kienet mibghuta minn Carmelo Said li hu qies bhala rikoxximent tad-debitu u kwindi li l-preskrizzjoni kienet giet interrotta. Ghandu jkun palesi, f'dan il-kuntest, li l-innamissibilita' u s-sospensjoni kjarament mhumiex sostenibbli. Issa, apparti li l-imsemmi Said huwa fost wiehed biss mill-presunti debituri, minn qari, anki superficjali tal-korrispondenza esebita, jippersisti d-dubbju jekk ir-rikonoxximent jistax jigi meqjus tali. Huwa

rikonoxxut li rikonoxximent, ai fini tal-interuzzjoni tal-preskrizzjoni, ghandu jkun car u univoku. Il-Qorti hi tal-fehma li mhux biss dawn il-karateristici huma nieqsa, izda wkoll, li bil-fatt biss li l-imsemmi Said ittanta jittransigi la jista' jitqies rikonoxximent u lanqas ma hu accettat li hu tali (vide Appell – Frendo vs Farrugia deciz 2 ta' Gunju 2002). Oltre dan m'hemm xejn fil-process li jikkonduci lill-Qorti li ma takkoljix din l-eccezzjoni una volta jirrizulta li l-azzjoni giet intavolta seba' snin wara li l-allegat debitu gie dovut u meta 'ex admissis' l-ewwel interpellazjoni saret fis-6 ta' Settembru 1977.

Ghalhekk ser tilqa' l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 2149(e) tal-Kodici Civili.

Illi, ghall-kompletezza jinghad li l-Artikolu 2160 tal-Kodici Civili b'referenza ghal din il-preskrizzjoni, u ohrajn imsejha preskrizzjonijiet brevi, jipprovdi illi m'ghandhiex effett jekk il-partijiet li jeccepuhom, meta jinghata lilhom il-gurament, ma jistqarrux li m'humiex debituri, jew li ma jiftakrux jekk il-haga gietx imhalsa, hlief li ghar-rigward il-werrieta tal-persuna li taghha l-attur jippretendi li kien kreditur jew li l-jeddijiet taghhom ikunu gejjin minghand dik il-persuna, jekk ma jistqarrux li ma jafux li l-haga ghandha tinghata. Fil-proceduri in disamina l-konvenuti ma gewx assoggettati ghal-dan il-gurament dilatorju u l-attur f'ebda stadju ma nsista, kif kienet prerogattiva tieghu, li jassoggettahom ghal dan il-gurament. Anzi, kif intqal fuq, ghazel triq, dik tal-interuzzjoni, li fil-fehma tal-Qorti mhix sostanzjata u fuq il-massima *'electa una via non datur recursus ad alteram'* ma jistax illum jipprevali izjed minn dan id-dritt.

Ghalhekk, tiddeciedi u tiddisponi mill-kawza billi tilqa' l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata mill-konvenut u tichad it-talba tal-attur bl-ispejjez kontra tieghu.

(ft.) A. Micallef Trigona
Magistrat

(ft.) Maureen Xuereb

D/Registratur

Vera kopja

Ghar-Registratur

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------